

Provincie Zuid-Holland
t.a.v. College van Gedeputeerde Staten
Postbus 90602
2509 LP Den Haag

Datum: 25-06-2025
Kenmerk: UIT-25-26559
Telefoon: 06-
E-mail: @hollandrijnland.nl

Onderwerp: Bestuurlijke inbreng regiogemeenten Holland Rijnland ten aanzien van het
voorgenomen GS-besluit windenergie

Geacht College van Gedeputeerde Staten,

Middels deze brief leveren de dertien gemeenten van regio Holland Rijnland¹ graag een gezamenlijke bestuurlijke inbreng voor uw voorstel aan Provinciale Staten (PS) inzake de wijziging van het provinciale omgevingsbeleid, met name wat betreft de aanwijzing van nieuwe zoeklocaties voor grootschalige windenergie.

Regio Holland Rijnland staat voor een voortvarende en integrale aanpak van de energietransitie. Sinds het Regionaal Energieakkoord in 2017 zijn de gemeenten in de regio, samen met inwoners, bedrijven, maatschappelijke partijen en medeoverheden stevig aan de slag. De hoeveelheid zonnepanelen is zeer sterk gestegen (gemiddeld 25% per jaar), er is substantieel energie bespaard en op diverse plekken wordt hard gewerkt aan duurzame warmte en het uitbouwen van het stroomnet.² Naast de positieve ontwikkelingen constateren wij, net als u, dat de realisatie van het RES-bod uit 2021 voor duurzame elektriciteit (1,14 TWh duurzame elektriciteit in 2030) nog onvoldoende in beeld is. Eind 2023³ was 0,212 TWh (19%) gerealiseerd. Met name de ontwikkeling van windenergie in de regio is achtergebleven, terwijl dit wel belangrijk is voor de netbalans en de gewenste kwantiteit van duurzame stroom.

In dat licht heeft u de Routekaart RES Elektriciteit in april '24 vastgesteld, en werkt u nu aan de provinciale omgevingseffectrapportage (OER) en het besluitvormingsproces over de aanpassing van het provinciale omgevingsbeleid inzake windenergie. De OER zal u en ons naar verwachting inzicht geven over de reële technische potentie voor windenergie in onze regio. Op het moment van schrijven van deze brief hebben wij alleen samenvattende analyses van een conceptversie van uw OER tot onze beschikking. Het

¹ Alphen aan den Rijn, Hillegom, Kaag en Braassem, Katwijk, Leiden, Leiderdorp, Lisse, Nieuwkoop, Noordwijk, Oegstgeest, Teylingen, Voorschoten, Zoeterwoude

² Zie verder de *Voortgangsrapportage 2025 RES Holland Rijnland* in de bijlage.

³ De meest actuele definitieve cijfers.

gehele, definitieve OER en uw bestuurlijke voorkeuren zijn ons dus nog niet bekend. Deze brief mag u daarom beschouwen als een tussenstap in een bestuurlijke dialoog tussen ons als regiogemeenten en u als provincie, die we van onze kant tot aan de besluitvorming in Provinciale Staten (PS) (en daarna) willen blijven voeren. Wij verwachten in het najaar een gezamenlijke formele zienswijze te sturen, na de publicatie van het definitieve OER en het politieke ontwerpvoorstel voor nieuwe windlocaties van uw college aan PS.

Onze integrale aanpak van de energietransitie

In onze regio werken we via een integrale aanpak aan de energietransitie. De complexiteit van het energiesysteem en de veelheid aan (ruimtelijke) belangen in onze drukke regio maken dit noodzakelijk. Ons RES-bod in 2021 ging daarom over duurzame energieopwekking, over energiebesparing en over het energiesysteem. In 2023 hebben we als regio vervolgens het breder ingestoken Energieprogramma Holland Rijnland vastgesteld. Hierin leggen wij, naast duurzame opwek van elektriciteit en warmte, de nadruk op het energiesysteem als geheel, inclusief het bestrijden van netcongestie en het aanleggen van energie-infrastructuur en opslag. Met de recente Actieagenda Energiesysteem leggen we sterkere verbindingen tussen de energietransitie en diverse andere maatschappelijke en ruimtelijke belangen in onze regio.

Onze integrale werkwijze voeren wij op projectniveau bijvoorbeeld door in het RIA-project Toekomstbestendige landschappen & Energy Lane. Alphen aan den Rijn, Kaag en Braassem, Leiderdorp, Zoeterwoude en Bodegraven onderzoeken gezamenlijk of we landschappelijke kwaliteit en de energietransitie in combinatie met elkaar kunnen ontwikkelen in onze respectievelijke landelijke gebieden, in verbinding met opgaven op het gebied van mobiliteit, bereikbaarheid en economie. Dat geldt ook voor het aardwarmteproject dat door Hillegom, Lisse, Teylingen en Noordwijk gezamenlijk getrokken wordt. Dit project heeft een grote impact op het verminderen van de toekomstige elektriciteitsvraag en netbelasting. Wij geloven dat een dergelijke brede aanpak leidt tot kwalitatief betere en meer gedragen ruimtelijke ontwikkelingen.

Samen inzetten op windenergie

Wat betreft windenergie is er sinds de RES 1.0 in 2021 veel veranderd. De landelijke milieunormen werden buiten werking gesteld. In uw coalitieakkoord van medio 2023 ontstond ruimte voor windparken in het Groene Hart. Bestaande VRM-windlocatie Valkenburgse Meer bleek niet realiseerbaar. VRM-windlocatie Sassenheim komt niet meer voor in de concept-OER-kaarten die wij hebben ingezien. Hoe kijkt u tegen deze locatie aan? Waar jarenlang alleen wind langs infrastructuur was toegestaan, onderzoekt u nu of windclusters in het open landschap wenselijk zouden zijn. Volgens het concept-OER wordt de ruimte echter sterk ingeperkt door (ontwerp) milieunormen en provinciale belangen, waaronder weidevogelbescherming. Er wordt gedacht over grote ruimteclaims voor windenergie in enkele specifieke regiogemeenten. Het inmiddels demissionaire kabinet wil turbines liever op zee dan op land. Kortom, er is veel verandering en onduidelijkheid in dit dossier. Ondanks de woelige tijden zijn diverse van onze gemeenten actief blijven zoeken naar mogelijkheden om windturbines op hun grondgebied te realiseren, lokale energiestrategieën vast te stellen en participatietrajecten te voeren.

Ingrediënten voor het realiseren van meer windenergie

Als regiogemeenten zien wij diverse ingrediënten die kunnen bijdragen aan het realiseren van meer duurzame energieopwekking in onze regio, als onderdeel van een geslaagde energietransitie:

1. Volgen van een integrale en ontwerpde aanpak, waarbij landschapskwaliteit, duurzame opwek, economie en natuur in samenhang worden beschouwd, zoals in project Energy Lane. Dat geldt ook voor energie-initiatieven met grote impact op het toekomstige elektriciteitsgebruik, zoals de inzet van aardwarmte. We worden daarom graag betrokken bij de 'botsproeven' tussen windenergie en andere ruimtevragers die u intern uitvoert.
2. Benut de lokale potenties en versterk de positieve energie die er is. Binnen onze regio hebben de gemeenten verschillende potenties in de energietransitie. In Leiden, Duin- en Bollenstreek, Oegstgeest en Voorschoten zijn dat duurzame warmte en zon-op-dak. Nieuwkoop heeft na een uitgebreid participatieproces ingezet op grootschalige opwekking van zonne-energie (grote daken en veldopstellingen) en ziet geen mogelijkheden voor (middel)grote windturbines. Nieuwkoop hecht eraan dat de provincie deze ingezette koers steunt. Kaag en Braassem heeft een lokale energiestrategie vastgesteld, waarin zoeklocaties zijn opgenomen met een vastgesteld aantal windturbines. Kaag en Braassem verwacht dat de provincie de kaders van deze participatief opgestelde strategie respecteert. Diverse regiogemeenten zijn betrokken bij een project van Rijkswaterstaat om zonnevelden langs infrastructuur te realiseren. Alphen aan den Rijn, Kaag en Braassem, Leiderdorp en Zoeterwoude werken ook aan duurzame warmte en zon-op-dak. Daarnaast werkt men samen in project Energy Lane, waar zon-langs-infra, energie infrastructuur en windenergie onderdeel vanuit (kunnen) maken, als onderdelen van een integrale aanpak. Dit project levert voor deze zomer resultaten op, die we graag als input voor het GS-besluit over wind willen inbrengen. Laten we langs deze weg betekenisvolle stappen zetten voor de realisatie van windenergie in onze regio.

We plaatsen ook een aantal kanttekeningen bij uw huidige koers:

1. Er zijn minder windturbines nodig voor de realisatie van het huidige RES-bod dan de 39 tot 44 aanvullende windturbines die u aangeeft. In uw berekening heeft u geen rekening gehouden met de doorgroei van zonne-energie tot en met 2030. Dat vinden wij moeilijk te begrijpen. Zon-op-dak is in onze regio jaarlijks met 25% gegroeid. Er staan nog diverse zonnevelden in de planning (onder meer in samenwerking met Rijkswaterstaat). Zon op kleine daken – zeer succesvol in onze regio – zal vanaf 2030 zeer waarschijnlijk gaan meetellen bij de realisatie van de RES-biedingen.⁴ Gezien deze ontwikkelingen lijkt het ons reëel om de toekomstige groei van zonne-energie wél mee te nemen in de berekening van de hoeveelheid windturbines die nog nodig zijn.

⁴ Volgens huidige schattingen van het PBL gaat het dan om ordegrrootte 0,13 TWh, oftewel 11% van het huidige bod.

2. Het plaatsen van meer dan 80% van de RES-opgave in de helft van de regio is in onze ogen niet realistisch en onwenselijk. Omdat volgens uw OER in het westen van onze regio nauwelijks technische mogelijkheden voor windenergie bestaan, projecteert het OER bijna alle windzoekgebieden voor 39-44 windturbines in het oostelijk deel van de regio. Als deze potentiële windzoekgebieden tot realisatie van daadwerkelijke windparken zouden leiden, dan zou een buitenproportioneel aandeel van de regionale RES-opgave gedragen moet worden door ongeveer de helft van de regio. Dit zien wij in maatschappelijke en landschappelijke zin als een onrealistisch en onwenselijk scenario. Wij wijzen u er verder op dat Noordwijk windturbines op haar grondgebied, zoals in een van de OER-alternatieven ingetekend, als onwenselijk beschouwd.
3. Wij verwachten van u goede communicatie en participatie richting de samenleving over uw beleidsvoornemens. De communicatie naar de maatschappij vanuit de provincie is tot nu toe minimaal geweest. Goede communicatie over het besluitvormingsprocedure is in onze ogen cruciaal om de procedurele rechtvaardigheid te borgen en het vertrouwen van inwoners in de overheid als geheel te versterken. Zeker bij een onderwerp als windenergie. Er is al onrust ontstaan onder inwoners. De eerdere afspraak dat de gemeenten van Holland Rijnland de volledige communicatie en participatie voor de regionale energietransitie zouden uitvoeren, is niet gemaakt voor de huidige situatie waarin de provincie overweegt om eigenstandig nieuwe windzoeklocaties aan te wijzen. Voor locaties waar uw voornemens overlappen met die van ons trekken we in de communicatie en participatie uiteraard graag samen met u op. Voor locaties waar u andere plannen hebt dan de gemeenten voor ogen hebben, stemmen wij graag af, wetende dat de communicatie- en participatieprocessen uw primaire verantwoordelijkheid zijn. Wij refereren hierbij ook aan het recente rapport *Hoog aan de wind* van de Randstedelijke Rekenkamer, waarin onder meer de aanbeveling is opgenomen dat de provincie zich actiever opstelt in participatieprocessen over windenergieplannen.

Wij verzoeken u om deze brief te delen met Provinciale Staten.

Met vriendelijke groet,
namens de colleges van de dertien gemeenten van Holland Rijnland,

Mevrouw Y. Van Delft
Wethouder van Leiden
Bestuurlijke voorzitter RES Holland Rijnland

